

§4. PHÉP TRỪ SỐ NGUYÊN. QUY TẮC DẤU NGOẶC

Nhiệt độ không khí thấp nhất trên Trái Đất là $-98\text{ }^{\circ}\text{C}$ ở một số cao nguyên phía đông Nam Cực, được ghi nhận trong khoảng thời gian từ tháng 7 đến tháng 8 năm 2013.

Nhiệt độ không khí cao nhất trên Trái Đất là $57\text{ }^{\circ}\text{C}$ ở Phơ-nix Cric Ran-sơ (Furnace Creek Ranch) nằm trong sa mạc Thung lũng chết ở Ca-li-phoóc-ni-a (California, Mỹ), được ghi nhận vào ngày 10/7/1913.

Sa mạc Furnace Creek Ranch
(Nguồn: <https://www.gettyimages.com>)

Cao nguyên phía đông Nam Cực
(Nguồn: <https://kienthuc.net.vn>)

Chênh lệch giữa nhiệt độ cao nhất và nhiệt độ thấp nhất trên Trái Đất là bao nhiêu độ C?

I. PHÉP TRỪ SỐ NGUYÊN

1 Tính và so sánh kết quả: $7 - 2$ và $7 + (-2)$.

Trừ cho một số nguyên là cộng với số đối của số nguyên đó.

Muốn trừ số nguyên a cho số nguyên b , ta cộng a với số đối của b :

$$a - b = a + (-b).$$

Phép trừ trong $\mathbb{N}$ không phải bao giờ cũng thực hiện được, còn phép trừ trong $\mathbb{Z}$ luôn thực hiện được.

Vi dụ 1 Tìm số thích hợp ở $(?)$:

a) $(-41) - 26 = (-41) + (?)$;

b) $(-24) - (-13) = (-24) + (?)$.

Giải

a) $(-41) - 26 = (-41) + (-26)$.

b) $(-24) - (-13) = (-24) + 13$.

Ví dụ 2 Tính:

a) $(-10) - 5$;

b) $8 - 15$;

c) $(-13) - (-5)$;

d) $0 - 8$.

Giải

a) $(-10) - 5 = (-10) + (-5) = -(10 + 5) = -15$.

b) $8 - 15 = 8 + (-15) = -(15 - 8) = -7$.

c) $(-13) - (-5) = (-13) + 5 = -(13 - 5) = -8$.

d) $0 - 8 = 0 + (-8) = -8$.

1 Nhiệt độ lúc 17 giờ là 5°C , đến 21 giờ nhiệt độ giảm đi 6°C . Viết phép tính và tính nhiệt độ lúc 21 giờ.

II. QUY TẮC DẤU NGOẶC

2 Tính và so sánh kết quả trong mỗi trường hợp sau:

a) $5 + (8 + 3)$ và $5 + 8 + 3$;

b) $8 + (10 - 5)$ và $8 + 10 - 5$;

c) $12 - (2 + 16)$ và $12 - 2 - 16$;

d) $18 - (5 - 15)$ và $18 - 5 + 15$.

• Khi bỏ dấu ngoặc có dấu “+” đằng trước thì giữ nguyên dấu của các số hạng trong ngoặc.

$$a + (b + c) = a + b + c;$$

$$a + (b - c) = a + b - c.$$

• Khi bỏ dấu ngoặc có dấu “-” đằng trước, ta phải đổi dấu của các số hạng trong ngoặc: dấu “+” thành dấu “-” và dấu “-” thành dấu “+”.

$$a - (b + c) = a - b - c;$$

$$a - (b - c) = a - b + c.$$

Ví dụ 3 Áp dụng quy tắc dấu ngoặc để tính:

a) $1\,945 + [(-1\,945) - 17]$;

b) $(-2\,020) - [(-2\,020) - 11]$.

Giải

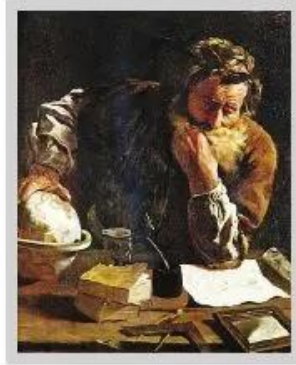
a) $1\,945 + [(-1\,945) - 17] = 1\,945 + (-1\,945) - 17 = 0 - 17 = -17$.

b) $(-2\,020) - [(-2\,020) - 11] = (-2\,020) + 2\,020 + 11 = 0 + 11 = 11$.

6. *Đố vui.* Em hãy dựa vào thông tin dưới mỗi bức ảnh để tính tuổi của các nhà bác học sau:

Archimedes
(287 – 212 trước Công nguyên)

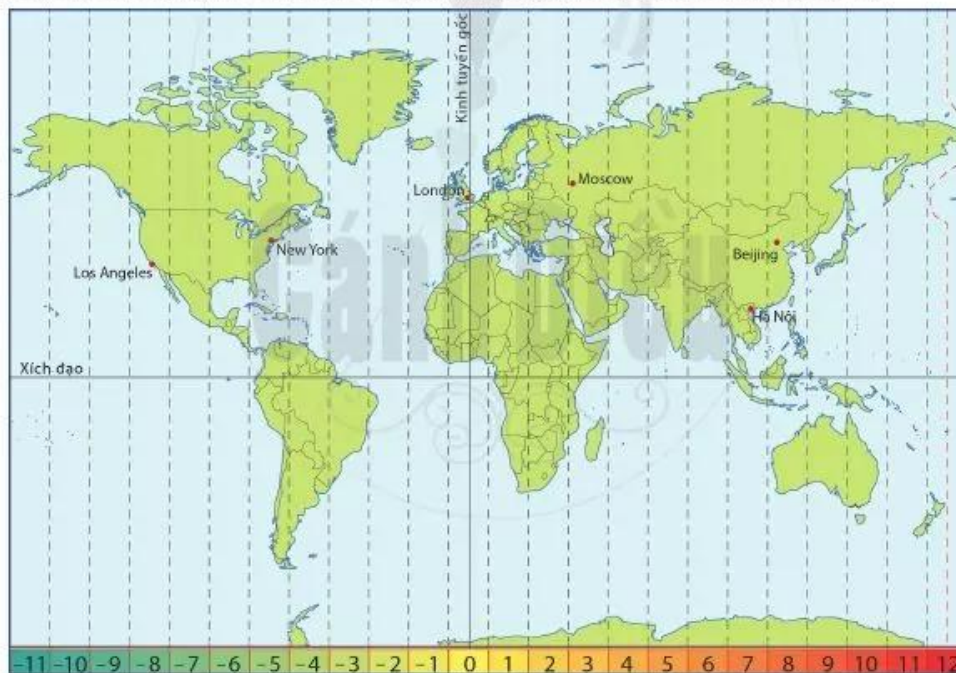
Pythagoras
(570 – 495 trước Công nguyên)

TÌM TÒI – MỞ RỘNG

Múi giờ của các vùng trên thế giới

Bản đồ sau cho biết múi giờ của các vùng trên thế giới. Việt Nam ở múi giờ + 7.

- Xác định múi giờ của các thành phố sau: Bắc Kinh (Beijing), Mát-xcơ-va (Moscow), Luân Đôn (London), Niu Oóc (New York), Lốt An-giơ-lét (Los Angeles).
- Cho biết Hà Nội và mỗi thành phố sau cách nhau bao nhiêu giờ: Bắc Kinh, Mát-xcơ-va, Luân Đôn, Niu Oóc, Lốt An-giơ-lét.
- Biết thời gian ở Hà Nội đang là 8 giờ sáng, hãy tính giờ ở Bắc Kinh, Mát-xcơ-va, Luân Đôn, Niu Oóc, Lốt An-giơ-lét.